

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

9. De hypocrisi quid, & quale sit peccatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Additur secunda pars, quod ista manifestatio fiat *verbis*: iactantia enim potius in verbis consistit: est enim laudare se ipsum.

Tertia est, *inordinate*, id est, contra rationem. Aliquando potest homo absque vitio se laudare, cum bono fine id fit, nec laus est supra id, quod res in se est.

Quarta pars est, cum laus est *supra id, quod res est in se*, vel in *aliorum existimatione*: aliquando enim homo non est excellens in se, & tunc laudare se supra id, quod est, iactantia dicitur. Aliquando, licet sit in se, non tamen ita existimatur ab alijs, & tunc etiam laudare se supra id, quod est in aliorum iudicio, iactantia est, nisi ordinate fiat, ut diximus. Ex his videri potest, quid sit iactantia. Est autem iactantia veniale peccatum ex se. Fit autem mortale in his casibus.

Primo, cum homo se iactat de aliquo peccato mortali, siue quod commisit, siue quod sibi imponitur; ut, qui se iactat de homicidio, adulterio, raptu, vel alio simili: siue illud fecerit, siue non.

Secundo, cum se iactat cum iniuria Dei, quale fuit illud peccatum Regis Tyri, Ezech. 28. *Elevatum est cor tuum, & dixisti, ego sum Deus.*

Tertio, cum se iactat cum iniuria notabili proximi, ut Luc. 18. se Phariseus iactabat dicens: *Non sum sicut ceteri homines, raptores, adulteri, vel ut hic publicanus.*

Quarto; cum sequitur notabile detrimentum proximi; ut, qui se magnum iactat medicum, aut aduocatum, cum non sit, unde alij decipiuntur, & damnum provenit eis, eo quod ad ipsum confluant, tunc peccatum est mortale ad restitutionem obligans.

Quinto, cum iactantia fit ob aliquem finem, qui sit mortale peccatum, tunc & ipsa fit tale peccatum. Extra hos casus, iactantia fere semper est veniale.

De Hypocrisi, quid, & quale sit peccatum.

CAPVT IX.

Altera filia vanæ gloriæ est hypocrisis. Hæc autem sic potest describi. Est *simulatio virtutis*. In qua descriptione sunt duæ partes.

Ggg

Altera

Altera est, *simulatio*. Est autem simulatio, cum quis fingit opere aliquo se non habere, quod habet, aut habere, quod non habet. Ut enim est mendacium, cum verbo dico aliter, quam sentio, ita est simulatio, cum opere aliter me exhibeo, quam sim, intendens occultare me ipsum.

At quia non omnis simulatio est Hypocrisis, ob id additur altera particula, *virtutis*: simulare enim virtutem, aut sanctitatem, quam homo non habet, aut occultando virtutem, aut manifestando virtutem exterius, hypocrisis est.

Aduerte autem, esse duas species hypocrisis.

Vna est, quando non vult virtutem illam, sed apparere habere eam.

Altera est, cum homo non habet quidem virtutem, tamen simulat se habere, quam non habet. Illa peior est quam haec, nam per illam non solum vult homo apparere, sed etiam vult contrarium virtutis. Ut autem, quale peccatum hypocrisis sit, percipiatur, aliquot dicta sunt notanda.

Primum est, hypocrisis, quocumque fine, & bono fiat, semper est peccatum, hoc est Caiet 2.2 q.iii. Vnde si aliquis vult fingere virtutem, ne alios scandalizet, peccat saltem venialiter: & ratio est, quia est mendacium quoddam, & mendacium, quocumque fine fiat, semper est peccatum.

Secundum, hypocrisis in duobus casibus est mortale.

Vnus est, cum est coniuncta cum voluntate transgrediendi præceptum aliquod, ut, cum homo vult fornicari, & apparere curat castus: aut vult iniustum committere, & fingi iustum.

Alter est, cum fit ob finem, qui est aliquod mortale peccatum, ut, qui fingit se doctum, sanctum, ut consequatur Episcopatum, vel beneficium, quo est indignus, aut fingit se castum, ut possit fornicari, si in sua custodia ponatur fornicaria.

Tertium dictum est, in alijs casibus veniale peccatum est.

De contentione, quid, & quale sit peccatum.

CAPVT X.

Tertia filia vanæ gloriæ est contentio. Est autem contentio, *sermo contrarius veritatem alterius oppugnans*: cum enim vnus verbo, vel scripto veritatem oppugnare

alte-